

omsonst. Tværtimod, der er al mulig Grund til at antage, at han skal have det rigtig godt betalt.

Nu sagde det ærede Medlem for Københavns 6te Valgkreds (Hammerich) — hvis Behandling af denne Sag jeg udmærket kan slutte mig til undtagen paa dette Punkt —, at ved at vælge denne Fremgangsmaade undgaar man Ringdannelser. Jeg tror, det var meget heldigt, hvis dette uhyre vanskelige og store Spørgsmaal om Licitation af Statens Byggearbejder kunde løses paa saa let en Maade, at man bare sagde: Ja, det kunne vi sagtens komme udenom, alle de Vanskeligheder der er ved Licitationen, den Opgave, som mange Mennesker i mange Aar have brudt deres Hoved med, løses ved at give det bort til en enkelt Mand, dermed er man ude over Vanskelighederne ved Licitation og Kampen mod Ringsystemet. Nej, Opgaven er slet ikke løst dermed. Hvad er det, man vil gøre mod Ringsystemet fra Statens Side? Man vil bekæmpe den Sammenlutning, der sker for at kunne tage for mange Penge for Arbejdet; andet vil man ikke. Men hvorledes skulde man komme det til Livs ved at give Arbejdet bort til Enkeltmand, som frit kan tage, hvad han vil. Det er jo ganske forkert.

Saa er der een Ting til, som er højst uheldig ved dette System med en Generalentreprenør. Det er jo et uhyre forskelligartet Arbejde. Det omfatter Mur-, Tømmer- og Snedkerarbejde, store Ingeniørarbejder, Kloak- og Varmeanlæg osv. — I Parentes bemærket maa jeg sige, at naar der i Overslaget staar: Vaskerianlæg med Haandkraft, viser allerede det en Ukyndighed, thi ingen kyndig vilde i vore Dage ved en Anstalt som denne til 300 Mennesker lave et Dampvaskeri med Haandkraft. Jeg vender tilbage til det Punkt, jeg var ved at omtale, denne Generalentreprenør, som skal samle alle disse Arbejder. Han staar som den, der pekuniært staar i Forhold til Staten. Han staar atter pekuniært i Forhold til Underentreprenørerne, som ere afhængige af ham. Statens Penge skulle altsaa administreres af denne Mand, som selv er interesseret i Sagen. Det er principmæssig en forkert Maade at behandle en Sag paa. Han er altsaa den Mand, som paa Statens Vegne skal søge at tilsjakre sig dette Arbejde saa billigt som muligt hos de forskellige Underentreprenører uden Hensyn til, hvilke Underentreprenører det er — det kan Staten ikke blande sig i, den har kun

med denne Mand at gøre. Dette Princip er farligt og usundt. Med Hensyn til selve Fremstillingen af det bedst mulige Arbejde, som det jo gælder om at faa, naar Staten skal bygge, er det en given Sag — det er anerkendt af alle, som have med Byggeri at gøre, af alle virkelig dygtige Arkitekter og af de bedste Haandværkere — at den Metode ikke er heldig, at en enkelt Entreprenør staar i Spidsen for en hel Masse forskelligartede Fag, saaledes at Arkitekten ikke har direkte Indflydelse paa, hvorledes de enkelte Arbejder udføres. Jeg forstaar ikke, at en dygtig Arkitekt gaar med til noget saadant, det strider ganske mod det, som er Principet i det gode Byggearbejde, nemlig at Arkitekten ved sin Overlegenhed og Dygtighed skal kunne føde hvert enkelt Arbejde og faa det udført af de særlige Folk, som egne sig bedst dertil. Naar man har virkelig Kærlighed til sit Arbejde, er det en uheldig Maade at være stillet paa for en Arkitekt, at Arbejdet skal gaa igennem en Haandværker, som maaske er middelmaadig som Haandværker, selv om han er en god Administrator. Der er mange Ting, som her synes mig forkerte, og jeg mener, man ikke bør komme ind paa dette Princip, hvor gerne jeg end for mit personlige Vedkommende gik med dertil, idet det jo er en stor Fordel for de Firmaer, som have deres Ting i god Orden; de have nemlig en stor Chance for efterhaanden at faa det meste af Statens Arbejde. Men det er uheldigt for Oparbejdelsen af yngre Firmaer, thi hvorledes skulle de smaa Firmaer, som ikke kunne tage de store Arbejder, komme frem? Er det Mening, at de aldrig skulle kunne komme ind med Statens Arbejde. Hvis vi kunde komme bort fra Licitationsulemperne paa denne Maade, vilde jeg gerne være med dertil, men jeg tror ikke, at Staten er vel tjent med at bære sig ad paa denne Maade, lige saa lidt som de Borgere, der ere interesserede i Byggeri, ere tjente dermed.

Det ærede Medlem fra Aarhus (Sabroe) gjorde i Dag med Hensyn til den Mand personlig, der har været Tale om, en Bemærkning om, at man vilde vælge netop den Mand, som har været med til som Leder i Arbejdsgiverkredse at arbejde i denne Tid, hvor der er kommet disse store Vanskeligheder frem, som vi alle beklage. Jeg synes ikke, denne Bemærkning bør have Lov at staa upaatalt. Hvis det ærede Medlem havde Ret, hvorledes skulde man saa kunne betro det tidligere Medlem